

نام و نام خانوادگی:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۲	ساعت شروع: ۱۴ عصر										
آزمون شبه نهایی درس تاریخ (۲)		رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه										
دانش آموزان دبیرستان های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳														
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir														
ردیف	سوالات (پاسخ نامه دارد)													
۱	<p>جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵ نمره)</p> <p>الف- از مشهورترین چهره های تاریخ نگاری تحلیلی، دینوری، مورخ و مفسر مشهور است. ب- متزلزل شدن موقعیت تجاری و سیاسی شهر مکه، علت اصلی مخالفت و دشمنی سران مشرک با اسلام بوده است.</p>													
۲	<p>کدام یک از گزینه های سمت چپ با شماره های سمت راست در ارتباط است. (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>در ستون سمت چپ یک مورد اضافی است.</p> <table border="1"> <tr> <td>الف - عجایب المقدور فی نوائب تیمور</td> <td>۱- ابن خردادبه</td> </tr> <tr> <td>ب- فتوح البلدان</td> <td>۲- حسن بیگ روملو</td> </tr> <tr> <td>ج- المسالک و الممالک</td> <td>۳- ابن عربشاه</td> </tr> <tr> <td>د- عالم آرای عباسی</td> <td>۴- بلاذری</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۵- اسکندر بیک منشی</td> </tr> </table>				الف - عجایب المقدور فی نوائب تیمور	۱- ابن خردادبه	ب- فتوح البلدان	۲- حسن بیگ روملو	ج- المسالک و الممالک	۳- ابن عربشاه	د- عالم آرای عباسی	۴- بلاذری		۵- اسکندر بیک منشی
الف - عجایب المقدور فی نوائب تیمور	۱- ابن خردادبه													
ب- فتوح البلدان	۲- حسن بیگ روملو													
ج- المسالک و الممالک	۳- ابن عربشاه													
د- عالم آرای عباسی	۴- بلاذری													
	۵- اسکندر بیک منشی													
۳	<p>جاهای خالی را با کلمات زیر تکمیل کنید. (دو مورد اضافی است.) (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>(عشیره - اهل ذمه - اهل صفه - معیشت)</p> <p>الف- در زمان پیامبر (ص) برخی از مهاجران بی بضاعت در جوار مسجد اقامت گزیدند که به مشهور شدند. ب- قشر بندی اجتماعی ایران در عصر مغول- تیموری صرف نظرا از سه گونه متفاوت جامعه مبتنی بر شیوه بود.</p>													
۴	<p>گزینه های مناسب را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>الف- دوره مسلمانی مغول ها در ایران از زمان کدام ایلخان آغاز می شود؟ ۱- الجایتو ۲- ارغون ۳- غازان ۴- ابوسعید</p> <p>ب- شاه اسماعیل صفوی با کدام اقدام خود موجب وحدت سیاسی و جغرافیایی ایران شد؟ ۱- رسمی کردن مذهب شیعه دوازده امامی ۲- از میان برداشتن مدعیان داخلی به ویژه حکام محلی ۳- شکست از بکان و بیرون راندن آنان از ایران ۴- تاجگذاری در تبریز و ایجاد حکومت مرکزی مقتدر</p>													
۵	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>الف- بنیانگذار و رهبر طریقت صفویان چه نام داشت؟ ب- «حکمت متعالیه» در فلسفه را چه کسی بنیان نهاد؟</p>													
۶	<p>تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>الف- نهضت ترجمه: ب- اقطاع:</p>													
۷	<p>مقایسه پدیده های تاریخی: (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>الف- حکومت های طاهریان و سامانیان را با سلسله های صفاریان و آل بویه از نظر نحوه به قدرت رسیدن مقایسه کنید؟ ب- عوامل مؤثر در فتح سرزمین های شام و مصر توسط مسلمانان را با هم مقایسه کنید.</p>													
۸	<p>اظهار نظر و قضاوت:</p> <p>الف- به نظر شما چرا در دوران مغولان و تیموریان تصوف و طریقت های صوفیانه گسترش پیدا کرد؟</p>													
	«ادامه سوالات در صفحه دوم»													

نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷	تعداد صفحه: ۲	ساعت شروع: ۱۴ عصر
آزمون شبه نهایی درس تاریخ (۲)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش‌آموزان دبیرستان‌های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد)	نمره	
۹	<p>توصیف، فهرست و طبقه‌بندی اجزا یا ویژگی‌های پدیده‌های تاریخی:</p> <p>الف - کتاب‌های اندرزنامه به چه مسائلی می‌پردازند؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>ب - ویژگی‌های تاریخ‌نگاری روایی را بنویسید. (ذکر دو مورد کافی است) (۵/۰ نمره)</p> <p>ج - مشخصات آیین بت‌پرستی ساکنان شبه جزیره عربستان را بنویسید. (ذکر دو مورد کافی است) (۵/۰ نمره)</p> <p>د - تغییرات و اصلاحاتی را که عمر بن عبدالعزیز، هشتمین خلیفه امویان انجام داد، بنویسید. (۵ نمره)</p> <p>ه - در دوره صفویان چه تحولاتی در هنر فرش‌باقی ایرانی ایجاد شد. (ذکر دو مورد کافی است) (۵/۰ نمره)</p>	۳	
۱۰	<p>کار بست شواهد و مدارک تاریخی</p> <p>متن زیر را بخوانید و به موارد خواسته شده پاسخ دهید. (هر مورد ۲۵/۰ نمره)</p> <p>در رجب یا به روایتی دیگر در رمضان سالی که حضرت پیامبر به چهل سالگی رسیده بود، فرشته وحی پیام الهی را به ایشان رساند. نزول آیات سوره علق به منزله آغاز رسالت الهی حضرت محمد (ص) بود. پیامبر اکرم سه سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد. در این میان حوادث بسیاری رخ داد یکی از آنها سال دهم بعثت بود که دو حامی بزرگ پیامبر، حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب را به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند؛ دیگری مراسم حج سال سیزدهم بعثت بود که ۷۳ مرد و دو زن از اهالی یثرب در عقبه با رسول خدا پیمان عقبه دوم را بستند. از جمله حوادث دیگر تشکیل نیروی نظامی به تصمیم رسول خدا به دنبال نزول آیات جهاد بود. در سال دوم هجرت، جنگی میان سپاه اسلام و لشکریان مشرک در مکانی به نام بدر صورت گرفت. در سال سوم و پنجم هجرت جنگ احد و خندق یا احزاب اتفاق افتاد. حدود دو سال پس از پیمان حدیبیه، پیامبر مکه را به صورت مسالمت‌آمیز در رمضان سال هشتم هجرت فتح کرد.</p> <p>۱- با توجه به مبدأ تاریخ اسلام، رویدادهای زیر را روی خط زمان مشخص کنید.</p> <p>الف - دعوت عمومی پیامبر ب - جنگ احد ج - پیمان عقبه دوم د - پیمان حدیبیه</p>	۱	
	تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)		
۱۱	وضعیت سیاسی ایران هم زمان با ظهور اسلام چگونه بود؟	۱	
۱۲	چه شرایطی زمینه‌های پیشرفت علم را در جهان اسلام در سده‌های سوم تا پنجم هجری فراهم آورد؟	۱	
۱۳	دلایل ضعف دولت سلجوقی را بنویسید؟ (ذکر چهار مورد کافی است)	۱	
۱۴	مهم‌ترین رسالتی که دیوان‌سالاران و عالمان ایرانی در دوره نامسلمانی مغول‌ها به عهده گرفتند چه بود؟	۱	
۱۵	نتایج حمله هولاکوخان به ایران را بنویسید.	۰/۵	
۱۶	اسلام آوردن مغولان چه نتایجی به دنبال داشت؟	۱	
۱۷	چه عواملی باعث ارتباط صفویان و اروپائیان گردید؟	۱	
۱۸	شاه عباس اول برای نوسازی تشکیلات و تجهیزات نظامی چه کرد؟ (ذکر دو مورد است)	۰/۵	
۱۹	علل رشد و شکوفایی فرهنگ و هنر ایران در عصر صفویه چیست؟ (ذکر چهار مورد کافی است)	۱	
۲۰	جمع نمره		«پاینده و پیروز باشید»

راهنمای تصحیح آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)		رشته: علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۴ عصر	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه یازدهم دوره دوم متوسطه نظری		تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷		
دانش آموزان دبیرستان های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره		
۱	جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) نادرست درس ۲- ص ۱۷ ب) درست درس ۳- ص ۲۷	۰/۵		
۲	کدام یک از گزینه های سمت چپ با شماره های سمت راست در ارتباط است. (هر مورد ۰/۲۵) الف- شماره ۳ درس ۱- ص ۶ ب- شماره ۴ درس ۲- ص ۱۷ ج- شماره ۱ درس ۱- ص ۹ د- شماره ۵ درس ۱۴- ص ۱۴۹	۱		
۳	جاهای خالی را با کلمات زیر تکمیل کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف- اهل صفه درس ۴- ص ۳۴ ب- معیشت درس ۱۱- ص ۱۲۰	۰/۵		
۴	گزینه های مناسب را انتخاب کنید. (هر مورد ۰/۲۵) الف) ۳- غازان درس ۱۱- ص ۱۱۶ ب) ۲- از میان برداشتن مدعیان داخلی به ویژه حکام محلی درس ۱۳- ص ۱۳۷	۰/۵		
۵	به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. (هر مورد ۰/۲۵) الف- شیخ صفی الدین اردبیلی درس ۱۳- ص ۱۳۵ ب- ملاصدرا درس ۱۴- ص ۱۵۱	۰/۵		
۶	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: (هر مورد ۱) الف- منظور از نهضت ترجمه، جنبش اقتباس و انتقال آثار علمی و فرهنگی تمدن های ایران، یونان، مصر و هند به عالم اسلامی (۰/۵) و ترجمه آنها به زبان عربی در دوره عباسیان بود (۰/۵). ب- در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام الملک، شکلی از زمین داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل بویه رایج بود، گسترش یافت. (۰/۵) اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می شد (۰/۵). انمره- درس ۱۰- ص ۱۱۰	۲		
۷	مقایسه پدیده های تاریخی: (هر مورد ۱) الف- بنیانگذاران حکومت های طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند. همچنین انتقال قدرت از امیری به امیری دیگر نیز در این حکومت ها با فرمان و تأیید خلیفه صورت می گرفت (۰/۵). در مقابل سلسله های صفاریان و آل بویه بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند (۰/۵). ب- شام: ساکنان شام با اینکه مسیحی بودند با کلیسای قسطنطنیه اختلاف اساسی داشتند. اختلافات مذهبی و تفاوت های قومی، فرهنگی و زبانی که میان مردم توده های مردم شام با طبقه حکومتگر رومی وجود داشت. (۰/۵) مصر: مالیات های سنگین که به رومیان می پرداختند. اجازه نداشتند به مقام های عالی برسند. اختلاف شدید مذهبی	۲		

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۴ عصر	رشته: علوم انسانی	راهنمای تصحیح آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)
تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷		پایه یازدهم دوره دوم متوسطه نظری	
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		دانش آموزان دبیرستان های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳	
ردیف	راهنمای تصحیح		نمره
	که مسیحیان مصر با رومیان داشتند. یهودیان مصر به علت عدم حمایت روم از آنها در برابر مسیحیان از آنها ناراضی بودند. (۰/۵) درس ۵- ص ۴۹ و ۵۱		
۸	اظهار نظر و قضاوت: الف- هجوم ویرانگر و وحشت انگیز مغول به ایران (۰/۵) و نگرانی و ناامیدی که در جامعه ایجاد کرد، (۰/۵) نقش مؤثری در روی آوردن مردم به تصوف و رفتن به درون خانقاه داشت. درس ۱۲- ص ۱۲۷		۱
۹	توصیف، فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی: الف- اندرزنامه بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می پردازد. (۰/۵) درس ۱- ص ۱۰ ب- تاریخ نگار بدون هیچ گونه دخل و تصرفی در روایتها عیناً آنها را ذکر می کردند. ۲- در آغاز برای ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه ایشان به کار گرفته می شد. ۳- هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی دهند. (ذکر دو مورد کافی است) (۰/۵) - درس ۲- ص ۱۷ ج- ۱- آنها بت های سنگی و چوبی را می پرستیدند. ۲- قربانی و نذرهای فراوانی را به آنها تقدیم می کردند. ۳- بی اعتقادی به جهان پس از مرگ بود. ۴- سنت حج ابراهیمی را به جا می آوردند اما آن را با عقاید، آداب و رسوم شرک آلود آمیخته بودند. (ذکر ۲ مورد کافی است، هر مورد ۰/۵) (۰/۲۵) - درس ۳- ص ۲۳ د- ۱- تصمیم گرفت به کتاب خدا و سنت پیامبر عمل کند. ۲- فتوحات متوقف شد. ۳- از نو مسلمانان جزیه گرفته نشود. ۴- دشنام گویی و اهانت به امام علی(ع) را منع کرد. ۵- فدک را به اهل بیت بازگرداند. (ذکر ۴ مورد کافی است، هر مورد ۱ (۰/۲۵) - نمره- درس ۶- ص ۵۹ ه- ۱- صنعت فرش را از حالت روستایی و عشایری خارج شد. ۲- آن را به صورت یک صنعت ملی درآوردند. ۳- کارگاه های بزرگ فرش بافی تحت نظر دولت در سرتاسر کشور ایجاد شد. (ذکر ۲ مورد کافی است، هر مورد ۰/۲۵) (۰/۱۴) - درس ۱۴- ص ۱۵۵		۳
۱۰	کاربست شواهد و مدارک تاریخی الف- دعوت عمومی پیامبر: سال ۳ بعثت درس ۳- ص ۲۷ ب- جنگ احد: سال ۳ هجرت درس ۴- ص ۳۷ ج- پیمان عقبه دوم: سال ۱۳ بعثت درس ۴- ص ۳۲ د- پیمان حدیبیه: سال ششم هجرت درس ۴- ص ۳۹		۱
	تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)		
۱۱	هم زمان با ظهور اسلام، وضعیت سیاسی ایران چندان مناسب نبود. زیرا حکومت ۴۰۰ ساله ساسانی از یک سو بر اثر جنگ های طولانی و پرخرج با روم در غرب (۰/۲۵) و نبردهای پی در پی با اقوام بیانگرد در مرزهای شرقی (۰/۲۵) و از سوی دیگر به سبب اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف، دچار فرسودگی و ضعف شده بود (۰/۵)؛ به گونه ای که در مدت کوتاهی ۱۰ تن به شاهی رسیدند. درس ۸- ص ۸۰		۱

راهنمای تصحیح آزمون شبه نهایی درس: تاریخ (۲)		رشته: علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۴ عصر	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
پایه یازدهم دوره دوم متوسطه نظری		تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۰۱/۲۷		
دانش آموزان دبیرستان های دوره دوم متوسطه روزانه سراسر کشور در طرح سه نماسال ۱۴۰۳		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره		
۱۲	۱- روی کارآمدن سلسله های ایرانی که امیران و وزیران این سلسله ها از عالمان حمایت مادی و معنوی می کردند. (۰/۵) ۲- مدارا و اجتناب از تعصب و تنگ نظری (۰/۵)	۱	درس ۹- ص ۹۵	
۱۳	۱- مرگ خواجه نظام الملک و ملکشاه ۲- اختلاف فراوان بر سر قدرت و جانشینی ۳- هجوم اقوام قراختائیان و غزها ۴- مبارزات اسماعیلیان در ایران ۵- قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه سلجوقیان (ذکر چهار مورد کافی است. هر مورد ۰/۲۵)	۱	درس ۱۰- ص ۱۰۳	
۱۴	۱- مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول. ۲- مغول ها را با فرهنگ ایرانی آشنا کنند. ۳- آنها را با آداب کشورداری آشنا کنند. ۴- زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورند. (هر مورد ۰/۲۵) درس ۱۱- ص ۱۱۵	۱		
۱۵	۱- قلعه های اسماعیلیان گشوده شد. (۰/۲۵) ۲- با تسخیر بغداد و کشته شدن خلیفه به حکومت خاندان عباسی پایان داد. (۰/۲۵) درس ۱۱- ص ۱۱۵	۰/۵		
۱۶	۱- برتری شریعت اسلامی بر یاسای چنگیزی (۰/۲۵). ۲- حکومت ایلخانی ماهیت ایرانی-اسلامی یافت که مردم نسبت به آن احساس بیگانگی کمتری می کردند (۰/۲۵). ۳- نفوذ و قدرت ایرانیان در دربار و حکومت بیش از پیش افزایش یافت (۰/۲۵). ۴- زمینه بازسازی ایران و انجام اصلاحاتی در امور سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم آمد (۰/۲۵). درس ۱۲- ص ۱۲۶	۱		
۱۷	۱- تهاجم گسترده ارتش عثمانی به خاک کشورهای اروپایی (۰/۵). ۲- انگیزه و اهداف اقتصادی و تجاری (۰/۵). درس ۱۳- ص ۱۴۶	۱		
۱۸	۱- سپاهی دائمی و حرفه ای ایجاد کرد که کاملاً مطیع و وفادار به شخص او بودند. ۲- بیشتر افراد این سپاه از جوانان گرجی، ارمنی و چرکسی تازه مسلمان بودند. ۳- دسته های تفنگچی و توپخانه به سپاه تازه افزود. ۴- فرماندهانی از میان همین نیروهای تازه به فرماندهی کل یا قسمت های مختلف رسیدند. ۵- برای پرداخت حقوق و تأمین تدارکات و تجهیزات سپاه جدید، زمین های فراوانی را به املاک خاصه پادشاهی تبدیل کرد. (ذکر دو مورد کافی است- هر مورد ۰/۲۵) درس ۱۳- ص ۱۳۹	۰/۵		
۱۹	۱- ایجاد وحدت سیاسی، یکپارچگی جغرافیایی و انسجام اجتماعی در ایران. ۲- رسمیت یافتن و استقرار مذهب شیعه دوازده امامی. ۳- شاهان و مقامات مختلف به هنر، معماری و فعالیت های علمی و آموزشی توجه نشان دادند. ۴- سنت وقف در جامعه گسترش یافت و ثروت و دارایی فراوانی وقف امور مذهبی، علمی و آموزشی و ترویج هنر و معماری شد. ۵- علم دوستی، استعداد و ذوق هنری ایرانیان. (ذکر چهار مورد کافی است- هر مورد ۰/۲۵) درس ۱۴- ص ۱۴۸	۱		
۲۰	موفق و پیروز باشید			